

2024.

Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac

Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac

•

Poliklinika za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG Karlovac

•

Hrvatsko knjižničarsko društvo – Komisija za knjižnične usluge
za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama

6. stručni skup

OSTVARIMO POTENCIJALE KNJIŽNICA

Ranom intervencijom do razvoja rane pismenosti

16. 5. 2024.

Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“
Ljudevita Šestića 1
Karlovac

6. stručni skup **OSTVARIMO POTENCIJALE KNJIŽNICA** **Ranom intervencijom do razvoja rane pismenosti**

Mjesto održavanja: virtualno, **putem platforme Zoom**, Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac

Vrijeme održavanja: četvrtak 16. 5. 2024. od 10 do 13:45 sati.

Organizator: Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac, Poliklinika za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG Karlovac i Hrvatsko knjižničarsko društvo – Komisija za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama

Tema: Ranom intervencijom do razvoja rane pismenosti

Cilj skupa: poticanje multidisciplinarnе suradnje u provedbi programa, prihvaćanje različitosti te povezivanje i uključivanje osoba s teškoćama u društvo, razmjena mišljenja, ideja, stručnih znanja i primjera dobre prakse za daljnji kvalitetan razvoj knjižničarstva na području rada s djecom od najranije životne dobi.

Način rada: u prvom dijelu skupa održat će se pozvana predavanja u trajanju od 30 minuta, a u drugom dijelu prikazat će se primjeri dobre prakse u trajanju od 10 minuta

Skup podržava Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske, Nacionalna kampanja za osobe s teškoćama čitanja i disleksijom „I ja želim čitati!“ koju provodi Hrvatsko knjižničarsko društvo s partnerima i Nacionalna kampanja „Čitaj mi!“.

Programski i organizacijski odbor: Anita Malkoč Bišćan, Kristina Čunović, Bojana Knežević, Vesna Pavlačić, Miroslav Katić, Mario Šimić, Ana Handal, Sanja Graša

Skup se održava se uz financijsku potporu Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac i Komisije za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama Hrvatskog knjižničarskog društva.

PROGRAM

1. dio

Pozvana izlaganja

(od 10 do 12 sati)

1. dr. sc. Anita Peti-Stantić, redovna profesorica na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu: **Jezične igre za razvoj govorenja i mišljenja, a onda i pismenosti**
2. Darija Polović, mag. logopedije, Poliklinika SUVAG Karlovac: **Rana pismenost – kako do dobrih temelja?**
3. Kristina Čunović, ravnateljica Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac: **Centar za poticanje rane pismenosti u Gradskoj knjižnici „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac**
4. Maja Štefanec Herak, prof. rehabilitator, Andreja Očko Krušelj, odgojitelj mentor u Dječji vrtić ZVIREK, Stubičke Toplice: **Poticanje rane pismenosti u dječjem vrtiću**

Pauza

(od 12 do 12:15 sati)

2. dio

Primjeri dobre prakse

(od 12:15 do 13:45 sati)

1. Tanja Šupe, Oš Pećine, Rijeka: *Slike pod prstima – važnost taktilne slikovnice za razvoj čitalačkih navika kod djece oštećena vida*
2. Anita Brozović Šolaić, Gradska knjižnica i čitaonica Ogulin: *„Ogulinski maljani“ – poticanje rane obiteljske pismenosti u Gradskoj knjižnici i čitaonici Ogulin*
3. Danijela Petrić, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica: *Knjige za bebe – iskustva, izazovi i rezultati provođenja programa za poticanje rane pismenosti*
4. Ana Gabaj Miloš i Ivana Palčić Borić, Knjižnice grada Zagreba, Knjižnica Ivana Gorana Kovačića: *Kad slikovnice ožive*
5. Anica Gligorova Mileva i Gonca Zaprova Anastasova, Lokalna ustanova biblioteka „Blagoj Jankov Muceto“ Strumica, Republika Sjeverna Makedonija: *Terapija pričom kao alat za osjetljivo i odgovorno roditeljstvo u svrhu prevencije napuštanja škole u ranjivim zajednicama, posebice među Romima*
6. Maja Pranić i Arijana Herceg Mićanović, Knjižnice grada Zagreba: *Potrči za knjigom – kretanjem do (ranog) čitanja*
7. Petra Kavšek Vrhovec i Martina Ristovski, GingoTalk: *Uporaba GingoTalk materijala u logopedskoj terapiji*
8. Snježana Berak i Nataša Brekalo, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar: *Vau, vau priče*
9. Maja Pignar-Mijović, Osnovna škola „Braća Seljan“ Karlovac: *Koliko čitamo djeci – Čitateljske aktivnosti roditelja i djece polaskom u školu (rezultati istraživanja)*

SAŽECI IZLAGANJA

dr. sc. Anita Peti-Stantić
redovita profesorica u trajnom zvanju, predstojnica Katedre za slovenski jezik i književnost
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
anita.peti-stantic@ffzg.unizg.hr

Jezične igre za razvoj govora i mišljenja, a onda i pismenosti

Sažetak

Jezik je, kao što je to još Edward Sapir 1921. godine formulirao, potpuno ljudski i neinstinktivni način prenošenja ideja, osjećaja i želja sredstvima svjesno proizvedenih simbola. Polazeći od činjenice da je izražavanje jezikom jedno od čovjekovih najvidljivijih razlikovnih obilježja u odnosu na druga bića, dok je igra jedna od najprirodnijih dječjih aktivnosti, u izlaganju će se prvo istaknuti spoznaja da je djetetova jezična kompetencija s jedne strane omeđena simboličkom funkcijom jezika, a s druge strane percepcijom svijeta koji dijete okružuje, zbog čega su kvaliteta i doseg djetetova napredovanja bitno određeni međudjelovanjem njegova spoznajnoga i jezičnoga razvoja. Igra, a posebno jezična igra, u tom kontekstu omogućuje uspostavljanje veze između jezika i mišljenja, i to specifično govora kao primarnog načina izražavanja jezikom, ali i pismenosti, tj. sposobnosti čitanja i pisanja kao složenih jezičnih aktivnosti. Zbog toga u suvremenom, uvelike digitaliziranom svijetu, treba propitati mjesto jezičnih igara u razvoju metalingvističke svijesti i sposobnosti pripreme djece i mladih za to da budu ravnopravni građani, spremni i sposobni participirati u demokratskom društvu u kojem živimo. U drugom će se dijelu izlaganja posebna pažnja posvetiti načelima postupnosti i jezične kreativnosti, kako na razini analize, tako i na razini sinteze, a praktičarima će se ponuditi niz razvojnih igara koje dijelom prate djetetov razvoj, a dijelom otvaraju prostor za nove korake u istraživanju vlastite kreativnosti. S obzirom na to da otprilike trećinu svih jezičnih igara koje djeca spontano igraju čine igre glasom i zvukom, a ostatak su različiti oblici leksičkih igara, od igara slogovima, morfološkim oblicima, riječima i rečenicama do pripovijedanja priča, posebna će pažnja biti posvećena usvajanju rječnika, specifično proširivanju i produblivanju znanja o riječima i njihovim mogućim smislenim vezama.

Ključne riječi

djetetove jezične kompetencije, jezična igra, čitanje i pisanje, načela postupnosti, razvojna igra

Stručne reference

Anita Peti-Stantić profesorica je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu gdje predaje poredbenolingvističke i slovenističke kolegije. Bavi se kontrastivnom hrvatsko-slovenskom gramatikom te teorijom i praksom prevođenja bliskosrodnih jezika. Napisala je slovensko-hrvatski i hrvatsko-slovenski rječnik te tri lingvističke monografije, *Jezik naš i/ili njihov: vježbe iz poredbene povijesti južnoslavenskih standardizacijskih procesa* te s Keithom Langstonom, *Hrvatsko jezično pitanje danas: identiteti i ideologije* i *Language Planning and National Identity in Croatia*. Tri je godine provela u Americi istražujući informacijsku strukturu rečenice te odnos semantike i sintakse u Centru za kognitivne studije Sveučilišta Tufts. Nakon povratka u Zagreb, intenzivno se posvetila istraživanju i promociji čitanja. Objavila je tri knjige na temu čitanja, samostalno *Čitanjem do(spo)razumijevanja: od čitalačke pismenosti do čitateljske sposobnosti* i s kćeri, Vedranom Stantić, *Znati(želja): Zašto mladi trebaju čitati popularnoznanstvene tekstove, i to odmah?* i *Putovanje u nepoznato: zašto se bavim znanošću i kako je došlo do toga?* Održala je nekoliko desetaka radionica i predavanja za učitelje, učenike, roditelje i zainteresiranu javnost, a od 2022. je godine uključena u provedbu i promociju nacionalnog projekta Rođeni za čitanje. Uz znanstveni rad, prevodi sa slovenskoga i engleskoga.

Rana pismenost – kako do dobrih temelja?

Sažetak

Pismenost na najopćenitijoj razini podrazumijeva sposobnost korištenja stečenih vještina čitanja i pisanja. Dijete svoj put prema razvoju pismenosti započinje vrlo rano, odmah po rođenju. U prvim godinama života razvojem komunikacijskih, jezičnih i govornih sposobnosti, kroz svakodnevna iskustva i interakcije s okolinom, polažu se temelji na kojima se razvijaju vještine i sposobnosti bitne za usvajanje čitanja i pisanja. U brojnim istraživanjima vezanim uz ranu pismenosti potvrđeno je da je uspješnost u ovladavanju vještinama čitanja i pisanja najuže povezana s visokom razinom fonološke svjesnosti, veličinom rječnika, sposobnošću pripovijedanja, poznavanjem slova te interesom za tisak i znanjima o tisku. Djeca koja postižu lošije rezultate na ovim mjerama rizična su za razvoj teškoća u usvajanju čitanja i pisanja. Navedeno je posebno izraženo kod djece s teškoćama. Ranim prepoznavanjem i uključivanjem djece s teškoćama i djece kod koje postoje faktori rizika za razvoj teškoća u programe rane intervencije smanjuje se mogućnost odstupanja u razvoju te im se povećavaju šanse za uspjeh u školovanju, a time i u životu. Posebnu pažnju zaslužuje rana intervencija kod djece s teškoćama u području komunikacijskog, jezičnog ili govornog razvoja zato što su jezik i komunikacija važni za razvoj drugih sposobnosti. U radu s djecom koriste se različiti pristupi, strategije i metode, a neki od njih nam već od najranije dobi pružaju mogućnost da izravno djelujemo i na razvoj vještina rane pismenosti. Izlaganjem djece tisku i uključivanjem djece u zajedničko čitanje slikovnica na način koji je prilagođen njihovoj trenutnoj razini sposobnosti i interesa i u kojem su oni aktivni sudionici, zajedničko čitanje postaje ugodno iskustvo koje u djeci budi interes i ljubav prema čitanju i slušanju priča, a istovremeno imamo priliku razvijati komunikacijske, jezične i govorne sposobnosti djeteta.

Ključne riječi

rana pismenost, fonološka svijest, pripovijedanje, jezik, komunikacija

Stručne reference

Darija Polović završila je studij Logopedije na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu u Zagrebu 2013. godine. Nakon završetka fakulteta radila je u Osnovnoj školi Grabrik u Karlovcu kao stručni suradnik logoped, a od 2015. godine zaposlena je u Poliklinici za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG Karlovac. Posebno područje njezina interesa je rana intervencija, odnosno, rani razvoj komunikacije i jezika djece predškolske dobi.

Centar za poticanje rane pismenosti u Gradskoj knjižnici „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac

Sažetak

Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac narodna je i županijska matična knjižnica za narodne i školske knjižnice Karlovačke županije te ima važnu ulogu glavnog inicijatora razvoja usluga i promicanja rane pismenosti. Tako jedan od posebnih ciljeva njezinog *Strateškog plana* naglašava poticanje čitanja, pismenosti i cjeloživotno učenje kroz promicanje rane pismenosti te je tijekom godina stvorila pozitivnu sliku u javnosti i roditelji je smatraju obiteljskim mjestom u zajednici. Karlovačka knjižnica u partnerstvu s Gradom Karlovcem od 2009. godine i svim bebama rođenima u karlovačkom rodilištu daruje člansku iskaznicu i besplatno članstvo do polaska u školu. Na Odjelu za djecu i mladež Knjižnica je 3. travnja 2023. godine otvorila inovativni „Centar za poticanje rane pismenosti“ koji funkcionira kao županijski centar u kojem knjižničari surađuju s pedijatrima, odgojno-obrazovnim i zdravstvenim ustanovama, nakladnicima i medijima, s ciljem promicanja čitanja naglas od najranije dobi u Karlovačkoj županiji. Centar je mjesto gdje se odvijaju predavanja, radionice, *webinari*, predstavljanja slikovnica i stručne literature za knjižničare, odgojitelje, roditelje i druge stručnjake. U nastavku zagovaranja važnosti čitanja i razvoja govora za djecu rane dobi oblikovano je i izrađeno „čitateljsko gnijezdo“ za čitanje roditelja djetetu. Tamo se nalazi polica s literaturom za roditelje te didaktičke igračke i materijali za djecu, kao i dodatna oprema. Otvaranjem Centra, Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac podržava ciljeve prve nacionalne kampanje za poticanje čitanja naglas djeci od najranije dobi „Čitaj mi!“ i nacionalnog programa „Rođeni za čitanje“ koji je u Godini čitanja pokrenulo Ministarstvo kulture i medija RH u suradnji s Ministarstvom zdravstva, uz podršku Hrvatskog pedijatrijskog društva i Hrvatskog društva za socijalnu i preventivnu pedijatriju.

Ključne riječi

rana pismenost, narodna knjižnica, inovacije u knjižničarstvu, interdisciplinarnost

Stručne reference

Kristina Čunović, knjižničarska savjetnica, ravnateljica je Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac od 2023. godine. Predavačica je u Centru za stalno stručno usavršavanje knjižničara pri Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu (CSSU) gdje u suautorstvu s knjižničarkom Danijelom Petrić vodi tečaj i *webinar* „Razvijanje knjižničkih usluga za poticanje rane i obiteljske pismenosti“. Koordinatorica je prve nacionalne kampanje za poticanje čitanja naglas djeci od rođenja „Čitaj mi!“. Aktivno djeluje u Hrvatskom čitateljskom društvu čija je predsjednica bila od 2014. do 2016. godine. Sudjelovala je u „Čitateljskom programu za zatvorenike i djecu“ (2014. – 2019.) kojem je Međunarodno društvo za promicanje pismenosti (ILA) 2017. godine dodijelila Nagradu za inovativno promicanje čitanja u Europi. Dobitnica je državne Godišnje nagrade za promicanje prava djeteta za 2018. godinu koju joj je dodijelilo Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Aktivno djeluje u Društvu knjižničara Karlovačke županije kao članica uredništva stručnog časopisa „Kalibar“. Objavljuje stručne radove u stručnim časopisima i provodi istraživanja u području pismenosti i knjižničarstva, a rezultate predstavlja na domaćim i međunarodnim skupovima.

Andreja Očko Krušelj, odgojitelj djece rane i predškolske dobi, odgojitelj mentor
Maja Štefanec Herak, prof. rehabilitator, struč. sur. edukacijsko-rehabilitacijskog profila
Dječji vrtić ZVIREK, Stubičke Toplice
emamaja.damir@gmail.com

Poticanje rane pismenosti u dječjem vrtiću

Sažetak

Razvoj temeljnih kompetencija kao što je komunikacija na materinskome jeziku kod djece rane i predškolske dobi se tijekom njihovog boravka u jasličkim i vrtićkim odgojno-obrazovnim skupinama kontinuirano osnažuje. Osim što se djeca osposobljavaju za pravilno usmeno izražavanje, velik dio aktivnosti je usmjeren osposobljavanju djece za bilježenje vlastitih misli, osjećaja, doživljaja i iskustava. Provedbom razvojno i dobno primjerenih aktivnosti koje su za djecu svrhovite i smislene te su sastavni dio njihove igre i dnevnih rutina u dječjim vrtićima se potiče razvoj djetetove svijesti o različitim mogućnostima bilježenja vlastitih ideja i njihovoj praktičnoj uporabi te razumijevanje važnosti i korisnosti pisanja. Ovdje će biti prezentirani primjeri različitih svakodnevnih i projektilnih aktivnosti u dobno različitim odgojnim skupinama koje predstavljaju podlogu za razvoj rane pismenosti.

Ključne riječi

rana pismenost, temeljne kompetencije, komunikacija, materinski jezik, rana i predškolska dob

Stručne reference

Andreja Očko Krušelj radi kao odgojiteljica u Dječjem vrtiću ZVIREK u Stubičkim Toplicama od njegovog otvorenja te ima sedamnaestogodišnje iskustvo u radu s djecom rane i predškolske dobi. Promovirana je u zvanje odgojitelj mentor 2020. godine. Članica je Eko odbora DV ZVIREK i eko-koordinatorica zadužena za planiranje, dokumentiranje aktivnosti i projekata vezanih uz provedbu međunarodnog programa Eko škole. Članica je CAP (Child Assault Prevention) tima koji u DV ZVIREK provodi predškolski CAP program. U radu s djecom kontinuirano provodi projekte vezane uz ekologiju i održivi razvoj te projekte iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo.

Maja Štefanec Herak, prof. rehabilitator, zaposlena je kao stručni suradnik edukacijsko-rehabilitacijskog profila u Dječjem vrtiću ZVIREK u Stubičkim Toplicama te je voditeljica Mreže djelatnika dječjih vrtića Krapinsko-zagorske županije koja djeluje u okviru županijske Koalicije za ranu intervenciju u djetinjstvu. Unatrag dvadeset godina stekla je bogato i raznovrsno radno iskustvo na području socijalne skrbi, osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja te ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Stručna područja kojima se značajnije bavi su tranzicija djece iz predškolskog u školski sustav odgoja i obrazovanja, inkluzija djece s razvojnim rizicima i teškoćama u redoviti vrtićki program te rana intervencija u djetinjstvu. Dugogodišnja je članica i volonterka Hrvatske udruge za ranu intervenciju u djetinjstvu (HURID), a u okviru HURID-ovih programa i projekata osobito je volonterski aktivna zadnjih pet godina.

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

Slike pod prstima – važnost taktilne slikovnice za razvoj čitalačkih navika kod djece oštećena vida

Sažetak

Predčitalačke vještine važan su aspekt u radu s djecom predškolskog uzrasta, a u slučaju djeteta oštećena vida, one se često zanemaruju. Okolina u kojoj dijete danas raste okružena je mnoštvom slika koje djeci omogućavaju spontano učenje slova i stvaranje asocijacija koje će pomoći u kasnijem procesu čitanja. Kada govorimo o mogućnostima slijepe djece, postoje značajne razlike. Slijepo dijete često knjigu kao medij upoznaje tek polaskom u školu. Nerijetko se radi o knjizi prilagođenoj tako da sadrži samo tekst bez slika. Bez obzira na nemogućnost vizualnog percipiranja, slijepo dijete je neodvojivo od okoline ispunjene slikama. Pojam slike ne mora biti nužno vezan za vizualan doživljaj. Pomoću taktilnih slikovnica slijepoj djeci omogućavamo razvijanje predčitalačkih vještina koje će kasnije utjecati na vještine čitanja. Istraživanja pokazuju kako se čitani sadržaj bez obzira na način čitanja, vizualni ili taktilni, obrađuje u istom dijelu mozga. Primjerom dobre prakse prikazat će se specifične potrebe slijepe djece u odnosu na čitanje i predčitalačke vještine, objasniti pojam taktilne slike i mogućnosti koje nam pruža te prikazati utjecaj dostupnosti literature na čitanje kod slijepe djece.

Ključne riječi

čitanje, dijete s oštećenjem vida, taktilna slika

Stručne reference

Tanja Šupe voditeljica je programa rane intervencije za djecu s oštećenjem vida i Prve dječje knjižnice za djecu s oštećenjem vida u sklopu Osnovne škole Pećine u Rijeci. Profesionalno područje interesa su joj djeca s oštećenjem vida čije interese promiče tijekom posljednjih 17 godina u svome radu s dva profesionalna aspekta – kao edukacijski rehabilitator i knjižničar. Njezino profesionalno djelovanje obuhvaća edukaciju, rehabilitaciju, pristup informacijama i socijalnu uključenost, a posebno područje interesa su joj taktilne slikovnice kao medij putem kojeg djeca s oštećenjem vida mogu spoznavati svijet koji ih okružuje. Promocija taktilne slikovnice, pomicanje granica u izdavaštvu, asistivna tehnologija, mogućnosti i rješenja u području inkluzivnog obrazovanja djece s teškoćama u razvoju, neke su od tema kojima se bavi u svom radu. Objavila je niz stručnih članaka, priručnik za rad s djecom oštećena vida, zbirku terapeutskih priča i dvije slikovnice od kojih je jedna nagrađena na književnom natječaju „Ovca u kutiji“. Od 2021. godine stekla je zvanje savjetnika.

„Ogulinski maljani“ – poticanje rane obiteljske pismenosti u gradskoj knjižnici i čitaonici Ogulin

Sažetak

Čitanje priča djeci ima veliku važnost u poticanju kreativnosti, koncentracije, kritičkog mišljenja, komunikacijskih vještina te razvoja empatije. Dostupnost knjižničnih usluga za bebe i djecu rane dobi od iznimne je važnosti. Istraživanja o ranom razvoju mozga dokazala su nesumnjiv utjecaj koji pričanje, pjevanje i čitanje bebama i djeci rane dobi mogu imati na njihovo usvajanje govora i jezika. Knjižnične usluge za djecu do treće godine u Gradskoj knjižnici i čitaonici Ogulin bogate su sadržajnim programima koji obuhvaćaju održavanje čitateljsko-kreativnih radionica s ciljem poticanja rane obiteljske pismenosti pod stručnim vodstvom odgojitelja i knjižničara. Igraonica za maljane djeluje od studenog 2016. godine, a otvorena je u prizemlju Gradske knjižnice i čitaonice Ogulin. „Maljani“, u značenju maleni, označavaju arhaičan ogulinski zavičajni izraz koji su u komunikaciji od milja koristile ogulinske bake i majke, originalan i stoga idealan za naziv igraonice. Početkom 2022. godine Knjižnica je aktivno započela s provođenjem literarno-kreativnih radionica pod naslovom „Ogulinski maljani“. Vodi ih odgojiteljica, uz stručnog suradnika knjižničara. Radionice se provode jedanput mjesečno, subotom od 10 do 11 sati. Igraonica za maljane otvorena je i dostupna svim građanima Ogulina, ali i šire, u radno vrijeme knjižnice (ponedjeljkom, utorkom, srijedom od 7 do 14, četvrtkom i petkom u popodnevnom terminu od 12:30 do 20 te subotom od 8 do 12 sati). Ova programska aktivnost poticanja čitanja za 2023. i 2024. godinu prepoznata je i sufinancirana sredstvima Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske temeljem Javnog poziva za financiranje projekata u kulturi. Cilj programa je poticanje čitanja naglas djeci od najranije dobi, čime se Gradska knjižnica i čitaonica Ogulin priključila nacionalnoj kampanji Čitaj mi! te novopokrenutoj kampanji Rođeni za čitanje Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske. Organizirane besplatne radionice, osim što populariziraju ranu obiteljsku pismenost koja je temelj za stvaranje cjeloživotnog učenja, objedinjuju i osnovno poslanje knjižničara: poticanje rane pismenosti pisanom književnom riječju neprocjenjivom za razvoj obrazovnog i naprednog društva.

Ključne riječi

ogulinski maljani, slikovnica, čitanje, knjižnica, igraonica

Stručne reference

Anita Brozović Šolaić završila je jednopredmetni studij Hrvatski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Rijeci 2008. godine, a 2014. studij Bibliotekarstva na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Od 2012. radi u Gradskoj knjižnici Ogulin, u kojoj je ravnateljica od 2022. godine. Sudjeluje u nacionalnim kampanjama „Čitaj mi!“ i „I ja želim čitati“, organizira čitateljsko-kreativne programe „Ljeto u knjižnici“, „Advent u knjižnici“, voditeljica je dvogodišnjeg odgojno-obrazovnog programa „Srijedom čitamo“, osnivačica Lutkarske družine Tintilinić te programa „Kamišibaj – oplemenimo pripovijedanje“. Predsjednica je Komisije za otpis knjižnične građe, organizatorica programa vezanih uz male slobodne knjižnice, pokretačica edukacijskog virtualnog programa Korisni jezični savjeti od 2021. godine te Čitateljskog kluba „Knjiški moljac“ od 2013. godine. Članica je Kulturnog vijeća Grada Ogulina, Ogranka Matice hrvatske u Ogulinu, Hrvatskoga čitateljskog društva i Hrvatskoga knjižničarskog društva.

Knjige za bebe – iskustva, izazovi i rezultati provođenja programa za poticanje rane pismenosti

Sažetak

Program rane pismenosti „Knjige za bebe“ provodi se već 25 godina u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica, a godinama u suradnji s Općom bolnicom „Dr. Tomislav Bardek“ Koprivnica. Prvi je takav program u Koprivničko-križevačkoj županiji, a pokrenut s ciljem skretanja pozornosti roditelja i javnosti na važnost ranih poticaja na čitanje u obitelji i društvu kako bi dijete što kvalitetnije, lakše i bolje usvojilo čitateljske navike i pismenost te kako bi se promovirala djelatnost narodnih knjižnica u Koprivničko-križevačkoj županiji i njihova uloga u poticanju čitanja i pismenosti, osobito kod djece od najranije dobi. Knjižnica nastoji svake godine osigurati financijska sredstva kako bi se svakom djetetu već od najranije dobi pružila jednaka mogućnost za stvaranje temelja za stjecanje znanja tijekom cijelog života. Pakete s prvom slikovnicom, brošurama za roditelje o tome zašto i kako čitati djeci, prijavnice za besplatno učlanjenje i malu platnenu torbu s logom projekta dobiva svako dijete rođeno u koprivničkoj bolnici. U ovaj program od početka provođenja do danas uključeno je više od 18 700 djece i njihovih obitelji, a rezultati provođenja su povećanje broja beba i male djece u knjižnici, provođenje organiziranih pričaonica za bebe i malu djecu te njihove roditelje. Objavljen je i priručnik za roditelje i odgajatelje s aktivnostima kojima se promiče rana pismenost. Budući da program obuhvaća svu novorođenu djecu u koprivničkom rodilištu, važan segment provođenja programa je i njegov utjecaj na djecu s manje mogućnosti kojima je ovo i jedina knjiga tijekom odrastanja i prilika da ih roditelj besplatno učlane u knjižnicu.

Ključne riječi

rana pismenost, obiteljska pismenost, suradnja, djeca rane dobi, Knjige za bebe

Stručne reference

Danijela Petrić magistra je informacijskih znanosti zaposlena u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica od 1996. godine. Bavi se razvijanjem programa za poticanje čitanja kod djece najranije dobi te predškolskog i osnovnoškolskog uzrasta. Stručno se usavršavala u Nizozemskoj, Danskoj i Norveškoj. Aktivno je sudjelovala na međunarodnoj konferenciji „Prepare for Life! – Raising Awareness for Early Literacy education“ u Leipzigu 2013. gdje je predstavila projekt „Knjige za bebe“ u okviru izložbe „Bookstart over the world“. Sudjelovala je i na Svjetskom kongresu knjižničara u Ateni 2019. godine gdje je predstavila projekt izdavanja digitalnih slikovnica u izdanju Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica. Objavila je više stručnih radova iz područja knjižničarstva i komunikologije. Razvija programe za poticanje djece na čitanje poput „Olimpijada čitanja“, „Knjige za bebe“ „Male knjižnice u pedijatrijskim ordinacijama“, „Pričaonice za bebe i malu djecu“. Pokrenula je program „BookTalk za odgajatelje: inspirirajte se novom literaturom za rad u vrtiću“. Urednica je i suautorica knjige *Igrajmo se! Čitaj mi! : priče, igre i pjesmice za bebe i malu djecu : preporuke roditeljima za poticanje rane pismenosti* i glavna urednica aplikacije za djecu *Mitska bića – digitalna priča*. Od 2010. do 2018. bila je aktivna članica Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež. Predavač je u Centru za stalno stručno usavršavanje knjižničara. S kolegicom Kristinom Čunović vodi tečaj i *webinar* „Razvijanje knjižničnih usluga za poticanje rane i obiteljske pismenosti“.

Ana Gabaj Miloš
Knjižnice grada Zagreba - Knjižnica Ivana Gorana Kovačića
ana.gabaj.milos@kgz.hr

Ivana Palčić Borić
Knjižnice grada Zagreba - Knjižnica Ivana Gorana Kovačića
ivana.palcic.boric@kgz.hr

Kad slikovnice ožive

Sažetak

Rana pismenost obuhvaća sposobnosti i vještine bitne za ovladavanje čitanjem, a dijete ih stječe prije nego što započne s formalnim obrazovanjem, primjerice – imenovanje slova, pripovijedanje, rječnik i predčitalačke vještine. Dramsko-literarni program „Kad slikovnice ožive“ pokrenut je 2019. godine s ciljem poticanja (rane) pismenosti kroz kreativnu interakciju s književnim i umjetničkim sadržajem. Temelji se na dramatizaciji slikovnica i odabranih tekstova za djecu predškolske i rane školske dobi, a u svim ga segmentima (ideja, dramatizacija, izvedba, kostimi, scenografija, efekti...) zajednički osmišljavaju i izvode knjižničarke Ivana Palčić Borić i Ana Gabaj Miloš iz Knjižnice Ivana Gorana Kovačića. Povezujući slikovnice i kazalište stvara se kreativno i poticajno okruženje unutar knjižnice, oživljavaju likovi iz svijeta slikovnica, potiče se kritičko čitanje i logičko razmišljanje, obogaćuje se dječji doživljaj i razumijevanje umjetnosti. Kazališnim uprizorenjem knjižničarke naglašavaju umjetnički i edukativni potencijal slikovnica nadopunjujući pisanu riječ i ilustraciju dramskim izričajem. Stavljanjem naglaska na jezično izražavanje obogaćuje se djetetovo iskustvo čitanja i razumijevanje pročitanog. Kroz interaktivno iskustvo djeca komuniciraju s likovima, promišljaju o njihovim motivima te nude rješenja dramskog sukoba. Program Kad slikovnice ožive ne predstavlja samo kulturni doživljaj za djecu, već je i originalni alat za naglašavanje društvene uloge narodne knjižnice kao dinamičnog okruženja za učenje, zabavu i igru, a knjižničarke prikazuju u posve novom svjetlu.

Ključne riječi

dramska igra, improvizacija, narodna knjižnica, poticanje čitanja, umjetnički odgoj

Stručne reference

Ana Gabaj Miloš magistra je bibliotekarstva i edukacije hrvatskoga jezika i književnosti. Diplomirala je informacijske i komunikacijske znanosti i kroatistiku na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 2013. godine te je od tada zaposlena kao knjižničarka u Knjižnicama grada Zagreba – Knjižnici Ivana Gorana Kovačića. Redovito pohađa programe cjeloživotnog obrazovanja. U stručnim časopisima objavljuje radove o poticanju čitanja s primjerima dobre prakse, koje je osmislila sama ili u suradnji s kolegicama, te o pružanju novih knjižničnih usluga. Osmislila je i provodi edukativnu pričaonicu i kreativnu radionicu pod nazivom „Kreativni svijet priča“. Od 2019. s Ivanom Palčić Borić osmislila je i provodi programe „Kad slikovnice ožive“ i „Životne priče koje su promijenile svijet“. Aktivna je članica Zagrebačkog knjižničarskog društva.

Ivana Palčić Borić magistra je bibliotekarstva te prvostupnica ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Završila je studij Ranog i predškolskog odgoja na Učiteljskom fakultetu u Zagrebu, a potom i studij Bibliotekarstva na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Od 2013. godine zaposlena je u Knjižnicama grada Zagreba, od 2018. godine na mjestu knjižničarke u Knjižnici Ivana Gorana Kovačića. Stručno i cjeloživotno usavršavanje usmjerila je na vještine poticanja čitanja i rane pismenosti kroz dramsku pedagogiju i izričaj. U stručnim časopisima objavljuje radove vezane za

poticanje čitanja i rane pismenosti te uvođenje inovativnih usluga za korisnike. Osmislila je i provodi program putopisnih predavanja za djecu „Djeca svijeta“ s ciljem poticanja međukulturnog dijaloga te organizira putopisna predavanja za odrasle pod nazivom „Putopisna slagalica“. Od 2019. s Anom Gabaj Miloš osmislila i provodi programe „Kad slikovnice ožive“ i „Životne priče koje su promijenile svijet“. Aktivna je članica Zagrebačkog knjižničarskog društva.

Anica Gligorova Mileva

Lokalna ustanova biblioteka „Blagoj Jankov Muceto“ Strumica, Republika Sjeverna Makedonija
a.mileva@yahoo.com

Gonca Zaprova Anastasova

Lokalna ustanova biblioteka „Blagoj Jankov Muceto“ Strumica, Republika Sjeverna Makedonija
zaprovagonca@gmail.com

Terapija pričom kao alat za osjetljivo i odgovorno roditeljstvo u svrhu prevencije napuštanja škole u ranjivim zajednicama, posebice među Romima

Sažetak

U suvremenom načinu života sve je češća primjena drugačijih metoda rada, posebice u odnosu prema nacionalnim manjinama. Posljednjih godina to se događa sve češće. Makedonsko društvo općenito nije tolerantno prema Romima kao etničkoj zajednici i ne poduzima konkretne korake za poboljšanje položaja te skupine građana. Knjižnica je dužna provoditi programe za dobrobit te skupine korisnika kako bi im pružila mogućnost učenja, obrazovanja i stjecanja sredstava za uspješno informiranje i kvalitetno provođenje slobodnog vremena. U ovom radu predstaviti ćemo terapiju pričama kao priliku za senzibiliziranje roditelja „izgubljene generacije“ tijekom tranzicije. Praktično-primijenjeni dio uključuje prezentaciju priče, kao i mehanizam rada s roditeljima u maloj skupini. Napuštanje škole romske djece ima vrlo ozbiljne društvene posljedice. Njihovo niže obrazovanje utječe na njihov osobni razvoj, ne daje im priliku da otkriju svoj puni kreativni potencijal, onemogućuje njihovu punu realizaciju i, u konačnici, pogoršava kvalitetu njihova života. Sve to utječe na razvoj cjelokupnog društva koje gubi vrijedne ljudske resurse. Problem napuštanja škole ozbiljan je za svu djecu, ali za romsku je, međutim, od posebne važnosti jer je među njima mnogo veći postotak onih koji napuštaju školu. Time se naglašava važnost roditeljstva kao izlazne paradigme za definiranje inicijativa, projekata, događanja i drugo, čime će se romski roditelj već u najranijoj fazi privući kao partner u obrazovnom procesu.

Ključne riječi

terapija pričom, roditelji, djeca, romska zajednica

Stručne reference

Gonca Zaprova Anastasova rođena je 1980. u selu Piperevo, Strumica. Diplomirala je na Teološkom fakultetu „Sveti Kliment Ohridski“ u Skoplju, a potom specijalizirala etiku religija na Katedri za etiku u Štipu. Osim u knjižnici, radi i kao psaltir u crkvi sv. Grigorie Palama i sv. Dimitrij Mirotočiv u Strumici kao psaltir zbora za vršenje liturgija i bogoslužjenja, a radila je i kao učiteljica pravoslavnog vjeronauka u osnovnim školama. Zapažen je njezin doprinos prevođenju crkvene književnosti s ruskog, bugarskog i srpskog jezika. U LUB „Blagoj Jankov Mucheto“ Strumica radi od 2018. u Odjelu popularizacije knjige, a suradnica je i autorica na mnogim projektima Ministarstva kulture. Godine 2023. stječe zvanje viši knjižničar. Aktivno sudjeluje na skupovima i usavršavanjima u zemlji, međunarodnim skupovima, međunarodnim tribinama, književnim manifestacijama, usavršavanjima za uvođenje novina u području knjižničarstva.

Anica Gligorova Mileva rođena je 1977. u Strumici. Godine 2002. diplomirala na Filološkom fakultetu „Blaže Koneski“ na UKIM-u. Magistrirala je na Institutu za makedonsku književnost UKIM-a 2011. Od 2003. godine zaposlena je u LUB „Blagoj Jankov Mucheto“ – Strumica. Godine 2013. od Ministarstva kulture Republike Makedonije dobiva zvanje višeg knjižničara, a 2018. zvanje knjižničara savjetnika, koje je ponovno potvrđeno 2023.

Stručni radovi objavljeni su joj u časopisu „Knjižničarstvo“, sudjeluje na seminarima i radionicama iz područja knjižničarstva, na međunarodnim skupovima, na International Forum for Library Union of CEE and PRC countries. Članica je povjerenstava i koordinatorica radionica za djecu u knjižnici, Povjerenstva za dodjelu najvišeg priznanja u području knjižničarstva „Klementova povelja“ za životno djelo 2020-2022. Nosilac je projekata koje je Ministarstvo kulture Republike Sjeverne Makedonije odobrilo i financiralo kao projekte od nacionalnog interesa u kulturi za 2019. godinu u području međunarodne suradnje; projekta u području vizualnih umjetnosti, arhitekture i dizajna za 2021; u projekt u području vizualnih umjetnosti, arhitekture i dizajna za 2022; projekt međunarodne suradnje 2023 i 2024. Dobila je Nacionalno priznanje „Pavlina Tsuneva Makazlieva“ za knjižničarku godine, 2021., pohvalu za ulaganje u osobni profesionalni rast i razvoj u području knjižničarstva. Sudjeluje kao suradnik u projekata odobrenim i financiranim od strane Ministarstva kulture Republike Sjeverne Makedonije u području zaštite kulturne baštine za 2021; u području književnosti i izdavaštva za 2021. i 2022. Certificirani je savjetnik za biblioterapiju.

Maja Pranić
Knjižnice grada Zagreba
maja.pranic@kgz.hr

Arijana Herceg Mićanović
Knjižnice grada Zagreba
arijana.herceg.micanovic@kgz.hr

Potrči za knjigom – kretanjem do (ranog) čitanja

Sažetak

Proces čitanja, od prvih slikovnica, preko knjiga i složenijih tekstova, potiče razvoj i bogatstvo vokabulara, maštu i kreativnost te razvija empatiju i sposobnost logičkog razmišljanja. Cilj je svake knjižnice stvoriti budućeg čitatelja. Međutim, puno je teže među djecom privući one koji nisu čitatelji i korisnici knjižnica, za razliku od onih koji već imaju određene čitalačke navike. Uzroci nečitanja, odnosno kasnijeg otpora prema čitanju, leže u izostanku odgovarajućih poticaja u obitelji i izvan nje od najranije dobi djeteta, a takozvani ne-čitatelji zahtijevaju različite strategije knjižničara kao promotora čitanja jer ako dijete ne može doći do knjige, knjiga treba doći do njega. Stoga je Komisija za čitanje Hrvatskoga knjižničarskog društva „performansom“ izvedenim 2023. u povodu Svjetskog dana pismenosti, inicirala osnivanje prvog nogometnog čitateljskog kluba u Republici Hrvatskoj te djeci koja treniraju u Nogometnom klubu Drniš donirala više od 200 slikovnica i knjiga za djecu. Čitanje i nogomet povezani su s ciljem da se čitanje zavoli motiviranošću iznutra, a ne da ono djeci bude nametnuto. Rad opisuje teorijska ishodišta, nastanak, izvedbu i odjeke aktivnosti kojom se kroz kretanje i sport potiču čitanje, kreativnost i maštovitost. Budući da je nogomet timska igra, nogometni i čitateljski klub ujedinjeni potiču društvenu interakciju i suradničke vrijednosti te tako jačaju kulturu suradnje obilježenu jakim osjećajem pripadnosti. Povezivanje čitanja s kretanjem, odnosno s fizičkom aktivnošću, predstavlja se kao model za nenametljivo i kreativno poticanje čitanja te razvoj društvene interakcije i suradničkih vrijednosti od najranije dobi.

Ključne riječi

društvena interakcija, igra, Komisija za čitanje, kretanje, nogometni čitateljski klub

Stručne reference

Maja Pranić magistra je talijanskog jezika i književnosti, opće i primijenjene lingvistike te knjižničarka. Zaposlena u Knjižnicama grada Zagreba od 2012. godine. S kolegama i suradnicima organizirala je i provodila projekte poticanja čitanja „Čitanje dječjim onkološkim pacijentima u Kliničkom bolničkom centru Rebro“, „Natura Obscura-knjige na planine!“, „Zagorčice“, „Vi ste muž na mjestu“ i dr. U radu s mladima i s lokalnom zajednicom sudjelovala i provodila projekte i programe „Da bi kotač bolje LEGO“, „Mladi likovni umjetnici“, „Zagrebački foto(p)lov“, „Zagrebački fotopis“, „Cirkoknjižnica“. Od 2016. članica je Povjerenstva Po(e)zitive, natječaja za odabir najboljih pjesničkih radova učenika srednjih škola Republike Hrvatske u organizaciji Škole za grafiku, dizajn i medijsku produkciju. Članica je Komisije za čitanje i Komisije za nabavu knjižnične građe i međuknjižničnu posudbu pri Hrvatskom knjižničarskom društvu te članica Zagrebačkog knjižničarskog društva.

Arijana Herceg Mićanović diplomirana je komparatistica, profesorica ruskog jezika i književnosti te knjižničarka. Od 1994. zaposlena kao knjižničarka informatorica u Knjižnici Marina Držića, kasnije Knjižnicama grada Zagreba, a od 2017. radi na mjestu koordinatore Knjižnice Ivana Gorana Kovačića.

Uže joj je područje interesa poticanje čitanja za sve skupine korisnika te razvoj i odgoj čitateljske publike. Inicirala je, osmislila i provodi, samostalno ili sa suradnicima, brojne aktivnosti, programe i projekte: „A®testirani“, „Pusti je da priča“, „Razgovor s povodom“, „U vlastitoj sobi...“ Članica je uredništva ZKD foruma Zagrebačkog knjižničarskog društva. Članica je i trenutna predsjednica Komisije za čitanje i zamjenica predsjednice Sekcije za narodne knjižnice Hrvatskoga knjižničarskog društva. Voditeljica je razvojnog projekta Potencijali razvitka manjih mjesta i gradova promicanjem knjige i čitanja koji se, uz potporu Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, provodi na nacionalnoj razini od 2022. godine.

Petra Kavšek Vrhovec
GingoTalk
info@gingotalk.com

Martina Ristovski
GingoTalk
martinaristovski@gmail.com

Uporaba GingoTalk materijala u logopedskoj terapiji

Sažetak

Logopedski portal GingoTalk osnovale su slovenske logopedinje Petra Kavšek Vrhovec i Meta Dolinar. Portal pruža sve bitne informacije vezane uz komunikacijski i jezično-govorni razvoj djece na slovenskom jeziku. Od 2021. godine, uz našu vanjsku suradnicu logopedinju Martinu Ristovski, materijali i didaktika postaju dostupni i na hrvatskom tržištu. Razvoj proizvoda GingoTalk javio se kao odgovor na duge liste čekanja na terapijsku obradu, nedostatak logopeda i nedovoljno specijaliziranih terapijskih materijala u Sloveniji. Danas proizvode GingoTalk koriste logopedi, pedagozi, odgajatelji i učitelji u različitim ustanovama. Sve je više roditelja koji posežu za sadržajima i proizvodima GingoTalk s ciljem adekvatnog informiranja i pružanja pomoći djetetu. U terapijskom i pedagoškom procesu važno je naglasiti da, osim komunikacijskog i jezično-govornog razvoja, materijali potiču i razvoj kognitivnih funkcija i socioemocionalni razvoj djece. Izdanja prevedena na hrvatski jezik su logopedska knjiga „Gingo u zemlji riječi” te logopedske kartice za poticanje oro-motornog razvoja „Brlblajmo!” i ručna lutka Gingo.

Ključne riječi

gingoTalk, terapija, terapijski materijali, lutka Gingo, jezično-govorni razvoj

Stručne reference

Martina Ristovski diplomirala je logopediju na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Volontirala je u Klinici za dječje bolesti Zagreb, Društvenom centru Borovje, Centru za odgoj i obrazovanje djece i mladeži u Karlovcu te na ATAAC konferenciji gdje je pod vodstvom Roberta Koča iz Rehadapta sudjelovala u slaganju i prezentiranju pomagala za djecu s teškoćama u razvoju. Na Kongresu Hrvatskog logopedskog društva 2022. godine izložen je njezin rad u obliku posterskog predavanja na temu „Vokalni zamor kod logopeda – primjenjuju li naučeno?”. Profesionalnu karijeru započela je u Logopedskom kabinetu za rani razvoj Ružičasti Oblak u Zagrebu gdje je primarno radila terapiju, a kasnije dijagnostiku i savjetovanje roditelja na području poremećaja iz spektra autizma, razvojnog jezičnog poremećaja i specifičnih teškoća učenja, a nastavila u Poliklinici za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG Karlovac gdje primarno provodi terapiju razvojnog jezičnog poremećaja, artikulacijskog poremećaja i poremećaja tečnosti govora. Tijekom 2021. godine ostvaruje suradnju s timom GingoTalk iz Slovenije te kao njihov vanjski suradnik prevodi i prilagođava izdanja za hrvatsko tržište. Do sada je na hrvatski jezik prevela i prilagodila kartice za poticanje oro-motornog razvoja „Brlblajmo” i logopedsku knjigu „Gingo u zemlji riječi”. Od 2023. godine polaznica je četverogodišnje edukacije iz gestalt psihoterapije u Centru IGW Zagreb, motivirana da kvalitetnije i sveobuhvatnije pristupa novim logopedskim, ali i životnim izazovima. Trenutno živi i radi u Beču.

Petra Kavšek Vrhovec, mag. prof. logoped i surdopedagog, profesionalnu je karijeru započela u zdravstvenoj ustanovi na sekundarnoj razini gdje je radila s djecom s najtežim poremećajima komunikacije. Zaposlena je u zdravstvenom domu, ali pruža i privatne logopedske usluge te vodi

predavanja za stručnjake u odgojno-obrazovnim ustanovama. Suosnivačica je brenda GingoTalk pomoću kojeg potiče svijest i preventivno djelovanje u promicanju govora i jezika. S kolegicom osmišljava didaktičke igre i igračke. U slobodno vrijeme piše članke namijenjene široj javnosti kojima podiže svijest o problemima u području govora i jezika.

Snježana Berak
Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar
snjezana.berak@knjiznica-bjelovar.hr

Nataša Brekalo
III. osnovna škola Bjelovar
natasa.brekalo@skole.hr

Vau, vau priče

Sažetak

Poznato je da djeca uz kućnog ljubimca u nekim segmentima odrastanja bolje napreduju. Kod djece koja čitaju psu, prema nekim istraživanjima, opaža se napredak na brojnim područjima: počinju bolje čitati, zaboravljaju na smetnje pri čitanju, lakše razumiju pročitani tekst i o njemu razgovaraju. Kada se opuste, raste im samopouzdanje, a kasnije imaju manje teškoća u čitanju pred vršnjacima i učiteljima. Kada govorimo o djeci predškolske dobi i razlozima zašto čitati uz psa, osim što razvijamo ljubav prema životinjama, razbijamo eventualni strah od psa, razvijamo empatiju prema drugima i drugačijima, razvijamo pažnju, koncentraciju, ljubav prema čitanju, pričanju i prepričavanju, razvijamo govor i jezik, potičemo opuštanje, slušanje i komunikaciju. Program „Vau, vau priče“ pokrenut je u suradnji s mag. prim. educ. Natašom Brekalo, učiteljicom u III. Osnovnoj školi Bjelovar, i njezinim terapijskim psom Lunom. Program se provodi jednom mjesečno. Trajanje nije ograničeno i ovisi o brojnim okolnostima, od zainteresiranosti i motiviranosti djece, njihove koncentracije i pažnje, do sadržaja koji će prethoditi priči ili uslijediti nakon priče, no previđa se minimalno 15 minuta. Koriste se priče iz fonda Dječjeg odjela Knjižnice, a vezane uz temu tjednog plana. Ovaj motivacijski oblik, djeci poučan i zabavan, u svijetu se provodi pod nazivom Animal Assisted Activity (AAA) ili Aktivnosti uz pomoć životinja.

Ključne riječi

poticanje čitanja, motivacija za čitanje, razvoj govora, terapijski pas, ljubav prema životinjama, aktivnost uz pomoć životinja

Stručne reference

Snježana Berak viša je knjižničarka u Narodnoj knjižnici „Petar Preradović“ Bjelovar. Promicanjem čitanja u najrazličitijim oblicima nastoji postojano doprinostiti struci u knjižničarskoj i lokalnoj zajednici. Radi na brojnim projektima vezanim za razvoj pismenosti. Predstavnica je Hrvatskog čitateljskog društva u Nacionalnoj kampanji za poticanje čitanja od najranije dobi Čitaj mi! te aktivno sudjeluje u promicanju te kampanje na nivou Republike Hrvatske. Dobitnica je brojnih priznanja i nagrada od kojih se ističu Nagrada za inovativnu promociju čitanja u Europi za 2017. godinu i nagrada Crna ovca za promicanje hrvatske slikovnice.

Nataša Brekalo učiteljica je razredne nastave u III. osnovnoj školi Bjelovar u zvanju savjetnice. Od 2018. godine koristi terapijskog psa u odgojno-obrazovnom sustavu. Godinama surađuje s knjižnicom i vrtićima u programima poticanja čitanja. Za svoj rad primila je brojne nagrade.

Koliko čitamo djeci – čitateljske aktivnosti roditelja i djece polaskom u školu (rezultati istraživanja)

Sažetak

Opće je poznata dobrobit čitanja, no opravdana je i zabrinutost, posebno učitelja razredne nastave, oko mnogobrojnih govorno-jezičnih izazova, čitanja te čitateljskih navika s kojima se suočavaju djeca polaskom u prvi razred. Na tom tragu, tijekom školskih godina 2021./2022., 2022./2023. i 2023./2024. prikupljeni su podaci o čitateljskim aktivnostima roditelja i djece polaskom u školu, a uzorak su bili roditelji i prvoškolci Osnovne škole „Braća Seljan“ Karlovac. Prvotni tekst privukao je pozornost i Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac, što je rezultiralo suradnjom i stručnim člankom koji je objavljen je u časopisu Hrčak br. 65–66, u rujnu 2023. I ovo istraživanje pokazalo je da svakako treba nastaviti s kampanjama različitog tipa, od malih sredina do nacionalne razine, koje će poticati na čitanje djeci od samog rođenja, tijekom predškolskog i školskog razdoblja. Važnost svih ustanova, predškolskih, školskih te lokalnih knjižnica, također je nemjerljiva. Svaka bi godina trebala biti Godina čitanja. Dok god imamo djecu koja dolaskom u školu nikada nisu dobila vlastitu slikovnicu ili im nitko nije pročitao priču, naša misija poticanja, pričanja i djelovanja ne može završiti. Istraživanje su provele Maja Pignar-Mijović iz Osnovne škole „Braća Seljan“ Karlovac i Kristina Čunović iz Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac.

Ključne riječi

čitanje, osnovna škola, prvi razred, slikovnica, obitelj, knjižnica

Stručne reference

Maja Pignar-Mijović diplomirala je na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Zaposlena je u Osnovnoj školi „Braća Seljan“ te je učitelj mentor s više od 27 godina iskustva u nastavi. Problematikom (ne)čitanja sustavno se bavi više od petnaest godina, provodi razredne projekte kojima potiče učenike na čitanje i kreativnost. Primjere dobre prakse podijelila je u obliku članaka u e-biltenu Hrvatskog čitateljskog društva, Školskim novinama, na Alfa Portalu i Edutoriju te u predavanjima na županijskim stručnim vijećima učitelja razredne nastave, u Webučionici, Reviji dobre prakse Udruge hrvatskih učitelja razredne nastave Zvono te na Hrvatskom pedagoškom književnom zboru u Opatiji. Na 1. STEAM konferenciji u svibnju 2023. u Karlovcu govorila je o „Implementaciji IKT-a u nastavi lektire u nižim razredima osnovne škole“. Udruga hrvatskih učitelja razredne nastave Zvono kontinuirano je pokrovitelj njezinih projekata, kao, na primjer, projekta „Čajanka s tetom Julijom“ i „Moj grad i ja, prijatelja dva“. U školskoj godini 2021./2022. održala je pet *webinara* u sklopu Alfa edukacije za učitelje, vezane uz čitanje i lektiru. Članica je Čitateljskog kluba „Luda čajanka“ u Karlovcu i Hrvatskog čitateljskog društva.

